

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

Art. 8. An adhuc alijs quoque temporibus elicienda sit contritio?

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

ARTICULUS VIII.

An adhuc aliis quoque temporibus
elicienda sit Contritio?

lperi, quim & toto die præcedente ante
Confessionem eliciatur, & altero die si-
re alio novo dolore Confessio institua-
tur. Dian. 5. p. rr. 14. R. 67. Tamb. n. 5.
apud quem etiam Lugo. D. 14. f. 4. n. 36.
in fine. & n. 37. in princ. idem videtur
sentire. Quibus ego libenter assentior,
& præterea lubens admitto, eum, qui
paulò antè, vel etiam heri confessus ho-
die iterum confitetur, vel eadem pecca-
ta, vel quæ exciderant, de quibus tamen
antè, saltem implicite, doluit, non tene-
re elicere novum dolorem.

53. Sed adhuc restat in præsentem re-
na parva dubitatio: an videlicet ad con-
tritionem necessarium sit, ut eliciatur ex
proposito seu intentione confitendi, v. g.
sic: quia volo confiteri, idcirco dolebo
de peccatis meis, & doleo. Et neces-
sarium esse plurimi docent, quia existi-
mant, sine ejusmodi relatione contritio-
nem non posse esse partem futuræ Con-
fessionis: sed Tamb. §. 3. n. 3. & ab ipso
relatus Lugo D. 14. f. 4. ajunt, rectè qui-
dem id ita fieri, sed negant esse neces-
sarium; satis esse, si quis doleat de pec-
catis, etsi, cum doluit, nullam penitus
habuerit cogitationem de instituenda
Confessione, modò postea illo dolore
uti velit ad Sacramentum percipiendum:
v. g. sic: quoniam jam elicui contritio-
nem, ego accedam ad Confessionem.
Verùm ego existimo, nulli saltem per-
fectè contrito movendam esse litem in
hoc puncto: etsi enim expressè suum
hunc dolorem non referat ad futuram
Confessionem, refert tamen implicite,
cum in dolore perfectò virtute & inter-
pretativè contineatur voluntas confiten-
di sua peccata.

54. Sermo est de contritione perfe-
cta, eaque vel formali & explicita, vel
virtuali & implicita. Et quidem toto il-
lo tempore, quod ab exordio mun-
di usque ad legem gratiæ fluxit, contri-
tionem perfectam fuisse sufficientem di-
spositionem ad gratiam, per peccatum
deperditam, recuperandam, nemo dubi-
tat; imò verò etiam fuisse necessariam,
& quidem unice, & eliciendam saltem
in articulo mortis. Cùm enim Sacra-
menta veteris legis non habuerint ullam
vim veram, recipienti illa gratiam con-
ferendi, & idcirco sæpius ab Apostolo
vocata sint inania, egena, & infirma e-
lementa; nec aliud tunc remedium, quo
homo se in statum gratiæ restitueret, fue-
rit præter contritionem, juxta illud Ezech.
18. si impius egerit penitentiam ab om-
nibus iniquitatibus suis, vitâ viver, &
non morietur; consequens est, contri-
tionem fuisse in veteri lege necessariam,
& quidem vel maximè pro articulo mor-
tis: præceptum enim contritionis, quod
etiam jam tunc, in lege nempe veteri,
viguit, saltem pro eo articulo urgebat, &
implendum erat: de quo etiam non est
ulla dubitatio; si enim pro eo articulo,
in quo cardo aternæ felicitatis versatur,
non urgeat hoc præceptum, nescio sanè,
quando tandem urgeat?

55. Et hæc obligatio eliciendi contri-
tionem, vel expressam vel implicitam,
pro articulo mortis etiam in Lege nova
& Evangelica viget: quæ est communis
sententia

entia Theologorum, quos satis magno numero refert & sequitur Bonac. *D. 5. q. 5. p. 2. n. 1.* & quidem independenter à Sacramento Pœnitentiæ; ad hoc enim etiam in eo articulo sufficit attritio cognita juxta dicta *n. 39.* Ratio est: quia præceptum contritionis, etsi non semper, (cùm sit affirmativum) aliquando tamen, ne sit aliò qui frustraneum, obligabit, & implendum est. Non est autem tempus, quod meliùs aut commodiùs ad ejus præcepti executionem determinari possit, aut debeat, quàm articulus mortis. Hinc Confessarii & alii, qui morituri assistunt, debent esse valde solliciti, ut morituros ad eliciendam contritionem saltem virtutalem adhorrentur, inducant & excitent: ad quam etiam ipsi morituri se excitulare debent, cùm adhuc sunt integris sensibus.

56. An autem idem contritionis præceptum etiam extra mortis articulum obliget, controversum est. Loquor autem de obligatione directa, proveniente immediate & formaliter ex ipsomet contritionis præcepto. Varij variè sentiunt. I. Scotus & alii apud Reginald. *l. 5. c. 2. f. 4. n. 22.* existimant, quolibet die festo propter sanctitatem dici eliciendam esse contritionem: sed hi fundamento carent, quia ex Ecclesiæ præscripto ad festorum Sanctificationem non requiritur, nisi auditio Sacri & cessatio ab omni opere servili; quorum utrumque absque contritione fieri potest. Coninch. *D. 3. d. 3. n. 21.* Reginald. *l. cit.* Valent. *T. 1. D. 7. q. 8. p. 4. assert. 3.* & alii.

57. II. Navar. *c. 1. n. 31.* post Adrianum obligat peccatorem ad contritionem, imminente magnâ populi calamita-

te, cui averrendæ publicæ instituitur comprecatio. Sed Bonac. *n. 6.* cum Vasq. quem refert, de Pœnit. *q. 36. a. 2. d. 6. n. 6.* hanc obligationem non agnoscunt, cùm nullum illius sit in ullo jure, etiam naturali, fundamentum; DEUS enim etiam peccatores cum fide petentes exaudit.

59. III. Richard. Gabriel, Paludan. & alii apud Valent. *§. secunda assertio.* tenent, contritionem eliciendam esse, quoties peccatum commissum practice, id est sub ratione detestabilis, occurrit memoriæ: sed Valent. *ibi d.* Bonac. *n. 9.* Suar. *D. 15. f. 4. n. 2.* Reginald. *f. 3. n. 19.* Navar. *n. 31.* negant hanc obligationem, & meritò. Repugnat enim praxi Confessariorum, ex quibus, ut arbitror, ne unus erit, qui pœnitentes, etiamsi rarissimè, v. g. intra unius anni spatium semel, confiteantur, interroget, an & quoties intra illud tempus peccati commissi memores fuerint, & post illam memoriam nihilominus omiserint elicere contritionem: quis tam grave onus seu Confessariis seu confitentibus imponat? Multò minùs tenetur quis actu conteri de peccato jam semel per contritionem delero, & denovo in memoriam etiam practice redeunte. Dicast. *D. 3. d. 2. n. 10.* Suar. *D. 15. f. 4.* Valent. *cit. p. 4.* Non enim ulla lex divina extat, quæ jubeat bis, ter, centies aut sæpiùs &c. de eodem peccato jam semel remisso pœnitentiam agere. Certè DEUS non est tam rigidus Judex, ut bis in idipsum judicer. Navar. *n. 32.* Imò de eodem peccato jam dimisso *ut dimisso* non potest quis secunda vice conteri: quia contritio tendit ad reconciliationem cum DEO, qualis

qualis etiam per contritionem quæri non potest de peccato ut deleto. Bonac. p. 4. n. 3.

59. Dico: de peccato ut dimisso: nam si hoc consideretur, ut olim commissum, & quatenus aliàs facit hominem DEO odibilem, bene potest esse objectum contritionis. Sed licet saluberrimum sit consilium, frequenter de peccatis commissis conteri; non expedit tamen, ut Navar. l. c. docet, antiqua peccata, præsertim carnalia in particulari sæpe revocare in memoriam, etiam in ordine ut de iis de novo doleamus. Cùm enim, quæ delectabilia sunt, ad sui, maxime si in particulari considerentur, desiderium sæpe valde vehemens alliciant, extra periculum vix esse potest, qui eorum læpe, sub prætextu novæ super iis contritionis eliciendæ, recordatur. Vides, quàm parùm sæpe commodi ex tam crebra & particulari peccatorum commissorum recordatione hauriamus. Præstat ergo, ea, nisi peculiaris ratio aliud permittat, perpetua oblivione sepelire, quàm ut ex eorundem frequenti recordatione novam de iis complacentiam, & non rarè etiam denuo repetendi desiderium in nobismet ipsis fulcitemus, & in gravem adeo apud DEUM offensam incurramus.

60. IV. Et si verè extet præceptum Divinum de contritione ab eo, qui peccati mortalis reus est, eliciendâ, ut Dicast. D. 3. d. 1. n. 2. & alii ab ipso relati, inter quos est Suar. D. 1. s. 1. Valent. p. 3. §. est igitur. Lugo. D. 7. n. 170. nihilominus tamen ea non statim, ut peccatum commissum est, elicienda est. Suar. D. 15. s. 2. n. 2. Coninch. n. 24. Dicast. d. 3. n. 24. Valent. p. 4. Henriq. l. 4. c. 5.

n. 7. Lugo. D. 7. n. 196. & multi alii apud ipsos: tum quia præceptum hoc est affirmativum, ac proinde moraliorum similium præceptorum merito censeri debet, non statim obligare, sed certò tantùm tempore, maxime pro articulo mortis, ut supra n. 55. expositum est, tum quia nec ex Confessariorum, nec ex confidentium usu & praxi quidquam de ea obligatione constat. Nullus enim Confessarius, ut arbitror, est, qui in Confessione scrupulosè & anxie examinet, an quamprimum, ut quis peccavit, habuerit de eo peccato contritionem, nec contentes ipsi solent de eo se accusare: esèrque nimis onerosum & grave, sub novo peccato mortali obligare ad contritionem mox eliciendam. Inde enim sequeretur, eum, qui contritionem post peccatum differt, continuè & semper peccare graviter, saltem quoties advertit, se in peccati mortalis statu esse, & posse de eo conteri, & tamen non conteritur. Præterquam quòd etiam Summi Ecclesiæ Prælati graviter reprehendi deberent, dum in re tanti momenti suo officio desunt, & negligunt commonefacere fideles de tam gravi & patenti obligatione.

61. Nec hoc est, velle permanere continuè in peccato. Neque enim idem sunt, non velle statim de peccato conteri, & velle in peccato permanere: potest enim, qui differt contritionem, seu, qui non vult statim dolere de peccato, dupliciter esse constitutus: primò ut eliciat novum actum, qui sit approbativus peccati & statûs, in quo nunc est peccator; vel secundò, ut, licet non approbet peccatum, nondum tamen velit medium,

dium, quo à peccato liberetur, tam citò adhibere: prius utique malum est, & illicitum; non item posterius: hoc enim aliud non est, quàm non velle statim dolere. Cùm autem nullum præceptum extet de dolore statim eliciendo, non est peccatum, velle in hoc sensu manere in peccato usque ad tempus, quo tale præceptum penitendi urgebit. Vide etiam Reginald. l. 5. c. 2. n. 21.

62. Nihilominus tamen, qui vellet contritionem differre ad longum tempus, v. g. ad decem vel plures annos, vel ad ipsam gravem ætatem, etsi ex hoc præcisè capite non esset peccaturus graviter; tamen satis superque indicaret, se modicam, si non omnino nullam, suæ salutis curam habere. Imò Laym. l. 5. tr. 6. c. 2. n. 6. Coninch. D. 3. d. 3. n. 32. Henric. l. 4. c. 6. n. 6. Suar. D. 15. s. 6. n. 3. & alii à peccato mortali non excusant hos procrastinatores: tum quia videntur parvi æstimare amicitiam DEI, extra quam tamdiu sunt, quamdiu perseverant in peccato mortali; tam autem exigua Divinæ amicitia æstimatio gravem videtur injuriam in DEUM continere: tum quia tam longa contritionis dilatio ipsi peccatori est valde periculosa, ut bene exaggerat S. August. apud Laym. Suar. l. cc.

63. Etsi ergo contritio nec statim post peccatum perpetratum elicienda sit, nec sine notabili irreverentia erga DEUM in longum tempus, vel ad ipsam usque ultimam senectutem differenda; laudabilissimum tamen est, & sanctissimum consilium, & homine, qui vel modicam suæ salutis curam gerit, dignissimum, ut, ubi primum in culpam gravem lapsus fue-

R. P. Stoz Trib. Penit.

rit, in pristinam cum DEO gratiam redeat, excitata contritione; ne fortassis in horrendas justissimi ac severissimi Judicis DEI manus incidat, fortè adhuc hodie, hæc horâ, hoc momento, nullam aliam, quàm æternæ damnationis sententiam accepturus. Addo, cùm nemo sciat, odione, an amore dignus sit, Eccles. 9. quemlibet, etsi nullius gravioris noxæ nunc primùm admittæ sibi sit conscius, frequenter tamen contritionis actum debere elicere, ne videlicet bonorum operum, quæ ante Confessionem fiunt, jacturam faciat; pereunt enim omnia, nisi interim, dum Confessio instituitur, contritio habeatur: nam opera, quamcunque heroica sint, generosa & moraliter bona, si fiant in statu peccati mortalis, absque dubio pereunt, & mortua reputantur, quantum attinet ad gratiam & gloriam promerendam. 1. Corinth. 13. & cap. Nihil. de Consecrat. Dist. 5. & quod omnium gravissimum est, nunquam in omnem æternitatem redeunt ad eum statum, ut aliquando reviviscant, & fiant meritoria: & idcirco opera verè mortua vocantur, ad distinctionem eorum, quæ si fiant ab homine justo, postea verò per peccatum subsequens totam suam vim, quam habebant, merendi gratiam & gloriam amittunt, ita ut toto illo tempore, quo status peccati mortalis perseverat, sint quidem etiam ipsa quasi mortua, maneantque ad quidquam condignè merendum prorsus inidonea; quamprimum verò contritio elicitur, redeant ad antiquum statum, & quasi à mortuis resuscitentur, & quod ad pristinam vitam redire possint, mortificata, non mortua appellantur. Ex ut à tam gra-

vi morte quàm citissimè resurgat peccator, totis viribus connitendum est, ne in periculum subitæ & æternæ mortis incidat, juxta illud *Eccles. 5.* Non tardes converti ad Dominum.

64. Et hæc de directâ contritionis obligatione sufficiant. Ad indirectam quod attinet, ea toties existit, quoties alicujus virtutis actus, sive liberè sive ex præcepto, exercendus est, exerceri autem licitè non potest, nisi in statu gratiæ: hoc ipso enim si copia Confessam haberi nequeat, vel Confessio non sit ex speciali præcepto tali actui præmittenda, saltem contritio præmitti debet. Hoc tamen casu, qui eam omittit, non committit speciale peccatum impœnitentiæ, sed contra illam aliam virtutem, quæ tunc erat elicienda. Hinc administraturus Sacramenta, si existat in peccato mortali, tenetur saltem conteri; quod si omittat, non committet speciale peccatum contra virtutem Pœnitentiæ, sed contra Religionem; hæc enim, non autem illa præcipit, Sancta sanctè, hoc est, extra statum peccati mortalis tractanda esse.

ARTICULUS IX.

De dolore peccatorum venialium.

65. Peccata venialia, & quidem sola, ad Sacrum Confessionis Tribunal deferri possè, certum est, & habet fidelium etiam piorum & timoratorum praxis, qui, licet nullius peccati mortalis sibi conscii sint, frequenter tamen, & laudabiliter, confiteri solent. Nihilominus etiam tunc præmittendum esse dolorem, tam certum est, ut à nemine sine gravi nota negari possit. Est enim dolor essentialis pars

Sacramenti, quod proinde æquè suis essentialibus consistere debet partibus, sive exhibeantur venialia sola, sive etiam mortalia juxta dicta *n. 3.*

66. Non est autem necessarium, ut dolor cadat super omnia peccata venialia, etiam quæ Confessionis subjiciuntur. Tamb. *lt. c. 3. §. 2. n. 5.* Suar. *D. 20. f. 6. n. 6.* quia cum nullam habeant cum gratia repugnantiam, unum sine altero remitti potest; & ideo Sacramentum, etsi dolor non saper omnia peccata venialia, sed super unum duntaxat cadat, non reddetur ea de causa invalidum. Et hinc etiam, qui cum venialibus confitetur etiam unum vel plura peccata mortalia, abunde satisfacit, si de solis mortalibus doleat, etsi de venialibus nihil cogitet, doleatque. Hoc tamen eventus ex venialibus nullum remittitur, eò quòd tunc, ne virtualiter quidem, super ea cadat dolor; est enim remissio peccati mortalis separabilis à remissione peccati venialis. Bonac. *D. 5. q. 5. s. 1. p. 5. n. 2.* qui postea *n. 4.* addit, actum, quo quis peccata detestatur, ut sunt *gravis, offensa DEI*, non sufficere ad delenda venialia, cum talis actus nullam habeat cum venialibus oppositionem: sufficere verò actum, quo quis peccata omnia, quæ confitetur, detestatur, ut sunt *offensa DEI*; hic enim actus jam suam cum peccatis venialibus habet oppositionem.

67. Econtra verò quando quis eum peccatis venialibus confitetur etiam vel unum duntaxat mortale, dolet verò de venialibus tantum, non de mortali, confessio erit etiam invalida: quia ex una parte peccatum mortale ob defectum doloris non remittitur; ex altera verò parte pecca-